

WEWNĄTRZSKONY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO w ZESPOLE SZKÓŁ w URSZULINIE

Podstawy prawne dotyczące realizacji doradztwa zawodowego w przedszkolu i szkole podstawowej

- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.).
- Rozporządzenie MEN z 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 325).
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2022 r. poz. 1594).
- Rozporządzenie MEN z 22 lipca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 1280).
- Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2020 r. poz. 1309).

WEWNĄTRZSKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO W PRZEDSZKOLU

Przedszkole to wyjątkowy czas w życiu małego dziecka. To moment, w którym przeżywa silne emocje – od radości w zabawie do smutku podczas rozstania z najbliższymi. Dziecko opanowuje motorykę, rozwija się myślenie oparte na operacjach konkretnych. Pojawia się decentracja oraz rozumienie i nazywanie stanów emocjonalnych. Jest to też czas intensywnej zabawy, ale z każdym kolejnym rokiem zaczyna dominować nauka poprzez zabawę. Przedszkole to także obserwacja dorosłych, naśladowanie, ale i identyfikacja własnych potrzeb, pragnień, zainteresowań. Jest też ciekawość poznawcza – świata, otoczenia, wykonywanych przez ludzi czynności i pracy.

1. Założenia i Cel Wewnętrznskolnego Systemu Doradztwa Zawodowego.

Wewnętrznskolny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) w przedszkolu obejmuje ogół działań mających na celu prawidłowe przygotowanie dzieci do nabycia niezbędnych kompetencji warunkujących podejmowanie przez nie korzystnych decyzji edukacyjno-zawodowych na dalszych etapach edukacyjnych.

1) Założenia

- 1) przedszkole realizuje koncepcję uczenia się przez całe życie,
- 2) WSDZ to celowe, systematyczne i zaplanowane działania podejmowane przez przedszkole,
- 3) działania realizowane są w sposób spójny zgodnie z programem realizacji na każdy rok szkolny,
- 4) nabywanie kompetencji odbywa się w oparciu o poczucie bezpieczeństwa.

2) Cel

- 1) wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

2. Adresaci działań w zakresie doradztwa zawodowego w przedszkolu.

Działania związane z realizacją doradztwa zawodowego kierowane są do:

- 1) dzieci,

- 2) rodziców/opiekunów prawnych,
- 3) nauczycieli.

3. Zadania WSDZ

- 1) wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami,
- 2) pobudzanie i rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci,
- 3) zapoznavanie dzieci z wartością jaką jest nauka,
- 4) motywowanie do podejmowania prób decydowania w ważnych dla dziecka sprawach.

4. Formy i sposoby realizacji WSDZ.

1) Działania kierowanych do dzieci:

- a) zajęcia grupowe realizujące treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla przedszkoli i oddziałów przedszkolnych,
- b) projekcje filmów o zawodach,
- c) organizacja konkursów (np. plastycznych) na temat znanych zawodów,
- d) wycieczki zawodoznawcze,
- e) prezentacja zawodów przez zaproszonych gości.

2) Działania kierowane do rodziców/opiekunów prawnych

- a) systematyczne przekazywanie wiedzy o dziecku, jego umiejętnościach, zdolnościach, zainteresowaniach.

3) Działania kierowane do nauczycieli

- a) uświadamianie nauczycielom konieczności realizowania programu WSDZ na zajęciach edukacyjnych prowadzonych zgodnie z przyjętym programem wychowania przedszkolnego,
- b) wymiana doświadczeń, baza wiedzy, organizowanie zajęć otwartych,
- c) umożliwianie udziału w projektach, kursach i szkoleniach związanych z obszarem doradztwa zawodowego.

5. Metody pracy

1) Metody w poradnictwie indywidualnym stosowane w pracy doradczej:

- a) diagnoza zainteresowań, mocnych stron.

2) Metody w poradnictwie grupowym stosowane w pracy doradczej:

- a) nauka poprzez zabawę,
- b) metoda dramy – inscenizacje i odgrywanie ról,
- c) metody audiowizualne – filmy edukacyjne, prezentacje multimedialne,
- d) treningi umiejętności społecznych,
- e) gry symulacyjne,
- f) zajęcia plastyczne.

6. Korzyści i przewidywane rezultaty wynikające z działań WSDZ

1) Dzieci:

- a) dokonują samooceny określając swoje mocne strony i zainteresowania,
- b) wymieniają zainteresowania innych ludzi,
- c) poznają świat zawodów poprzez zabawę,
- d) nabywają umiejętności posługiwania się narzędziami i przyborami dnia codziennego,
- e) zdobywają wiedzę na temat reguł dotyczących życia społecznego, np. zachowania w kinie, sklepie,
- f) podejmują próby określenia, kim chciałyby zostać.

7. Monitoring i ewaluacja

- 1) rozmowy z rodzicami/opiekunami prawnymi,
- 2) rozmowy z dziećmi,
- 3) ocena współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym,

- 4) bieżące wypełnianie przez wychowawców ankiety z przeprowadzonych działań w danym oddziale przedszkolnym,

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO **W SZKOLE PODSTAWOWEJ**

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego (WSDZ) obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru dalszej drogi kształcenia. System ten określa rolę i zadania osób odpowiedzialnych w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, metody pracy. Adresatami projektu są uczniowie, ich rodzice, nauczyciele oraz instytucje wspomagające proces doradczy. Uczeń przygotowany do podjęcia decyzji edukacyjnej i zawodowej to taki, który zna swoje zainteresowania i predyspozycje, potrafi dokonać samooceny i ma plany na przyszłość.

1. Adresaci:

- 1) Adresatami wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego są:
- a) uczniowie,
 - b) rodzice/prawni opiekunowie,
 - c) nauczyciele,

2. Cele główne WSDZ:

- 1) Celem orientacji zawodowej w klasach I–III jest :
- a) wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy
 - b) rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji
 - c) stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.
- 2) Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI jest :
- a) poznawanie własnych zasobów
 - b) zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy
 - c) kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji
 - d) stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji .
- 3) Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest:
- a) przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów
 - b) informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

3. Cele szczegółowe (w zależności jaki jest cel ogólny):

- 1) Uczeń:
- a) poznaje siebie,
 - b) nazywa swoje umiejętności, zainteresowania, talenty, mocne strony,
 - c) planuje, zarządza swoim czasem i stawia cele,
 - d) posiada informacje o zawodach, zawodach przyszłości i czym jest rynek pracy,
 - e) rozwija świadomość zawodową,
 - f) kształtuje umiejętności sprawnego komunikowania się, współpracy w grupie i autoprezentacji,
 - g) poznaje dalsze ścieżki kształcenia,
 - h) zna przeciwwskazania zdrowotne do wyboru szkoły.
- 2). Nauczyciele:
- a) potrafią zauważać potrzeby i zasoby uczniów,

- b) wspierają rodziców i uczniów w procesie wyboru przez dziecko przyszłej ścieżki edukacyjno-zawodowej,
 - c) realizują tematy zawodoznawcze metodami aktywnymi,
 - d) znają ofertę szkół ponadpodstawowych i zasady rekrutacji,
 - e) rozwijają i wspierają talenty i zainteresowania uczniów,
 - f) włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.
- 3) Rodzice:
- a) znają ofertę edukacyjną szkolnictwa ponadpodstawowego,
 - b) wspierają dzieci w wyborze przyszłej ścieżki edukacyjno-zawodowej,
 - c) posiadają informację o możliwościach i zagrożeniach dziecka,
 - d) są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”,
 - e) wiedzą gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych,
 - f) angażują się w pracę doradcą szkoły np. prezentują swoje zawody czy zakłady pracy (tylko w razie możliwości, znaczne ograniczenie w związku z pandemią).

3. Formy i metody pracy doradczej.

1) Formy adresowane do uczniów;

- a) indywidualne konsultacje i porady związane z dalszą edukacją (również dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),
- b) warsztaty grupowe - pozwalające na odkrywanie swoich zainteresowań, umiejętności i predyspozycji zawodowych, ukazujące potrzebę planowania własnej przyszłości zawodowej,
- c) zajęcia grupowe - nakierowane na rozwój umiejętności społecznych i interpersonalnych: komunikacji, współpracy, przezwycięzania stresu,
- d) koła zainteresowań,
- e) zajęcia grupowe umożliwiające poznanie różnych zawodów i związanych z nimi wymagań, filmy zawodoznawcze,
- f) realizowanie treści zawodoznawczych na lekcjach poszczególnych przedmiotów
- g) spotkania z przedstawicielami różnych zawodów,
- h) wyjscia i wycieczki szkolne do zakładów pracy,
- i) tablica z informacjami na temat rekrutacji do szkół ponadpodstawowych
- j) udział w dniach otwartych w szkołach ponadpodstawowych,
- k) udział w konkursach z zakresu doradztwa zawodowego,

2) Formy adresowane do rodziców uczniów;

- a) indywidualne konsultacje i porady udzielane przez nauczycieli/specjalistów na terenie szkoły,
- b) kierowanie do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na konsultacje,
- c) zachęcanie i włączanie rodziców w proces doradczy szkoły np. poprzez przedstawianie wykonywanych przez siebie zawodów,
- d) udział w dniach otwartych szkół ponadpodstawowych,
- e) udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych

4. Orientacja zawodowa i doradztwo zawodowe dla uczniów są realizowane:

- 1) podczas grupowych zajęć związanych z doradztwem zawodowym prowadzonych przez doradcę zawodowego, które wynikają z ramowych planów nauczania;

- 2) podczas: zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami, prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców – m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli);
- 3) podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (jak np. szkolne targi edukacyjne, projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, festiwalu zawodów, w wizytach zawodoznawczych w zakładach pracy).

5. Doradca zawodowy:

- 1) określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- 2) pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- 3) prowadzi zajęcia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego oraz zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- 4) wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- 5) prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów.
- 6) systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- 7) planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- 8) gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- 9) organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- 10) współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;
- 11) wspólnie z zespołem przygotowuje projekt WSDZ i roczny plan realizacji działań doradczych;
- 12) gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym;
- 13) współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

6. Wychowawcy:

- 1) określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- 2) eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- 3) włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- 4) realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- 5) wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;

- 6) współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- 7) współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

7. Nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej):

- 1) określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- 2) eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związku realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- 3) współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- 4) przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;
- 5) prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- 6) organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze;
- 7) współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

8. Specjaliści:

- 1) określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- 2) włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- 3) współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- 4) włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- 5) współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

9. Nauczyciele-wychowawcy w świetlicy szkolnej:

- 1) włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;
- 2) organizują w sali kąciki zawodoznawcze;
- 3) rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów;
- 4) wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- 5) udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

10. Pielęgniarka szkolna:

- 1) współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizuj zadań związanych z dworactwem zawodowym;
- 2) udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;
- 3) organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.;

11. Sojusznicy – sieć współpracy

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa wsparcie merytoryczne dla szkół, stanowią: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki doskonalenia nauczycieli, biblioteki pedagogiczne i centra kształcenia praktycznego. Jednakże szkoła dodatkowo pozyskuje partnerów wspierających działania związane z doradztwem zawodowym. Są to instytucje, placówki, firmy, które mogą być angażowane w działania kierowane do trzech grup adresatów: uczniów, nauczycieli i rodziców.

12. Przykłady działań placówek współpracujących ze szkołą w obszarze doradztwa zawodowego:

1) Poradnie psychologiczno-pedagogiczne (PPP):

- a) diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- b) udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- c) prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego;
- d) konsultowanie z doradcą zawodowym działań i dokumentów szkolnych (np. opracowań WSDZ);
- e) prowadzenie dla pracowników szkół szkoleń, kursów, szkoleniowych rad pedagogicznych;
- f) tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym.

2) Ośrodki doskonalenia nauczycieli (ODN):

- a) organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, konferencji dla doradców zawodowych oraz osób zainteresowanych doradztwem zawodowym,
- b) tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym,
- c) przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego.

3) Biblioteki pedagogiczne:

- a) udostępnianie szkołom informacji o usługach doradczych w regionie, wydarzeniach, konferencjach i szkoleniach z zakresu doradztwa e-zawodowego;
- b) wspieranie nauczycieli-bibliotekarzy w pozyskiwaniu, gromadzeniu i udostępnianiu informacji edukacyjno-zawodowych;
- c) gromadzenie i udostępnianie doradcom zawodowym i nauczycielom publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- d) współorganizowanie wystaw i spotkań z zakresu doradztwa zawodowego.

4) Szkoły ponadpodstawowe (szkoły programowo wyższe):

- a) udzielanie osobom zainteresowanym informacji na temat oferty edukacyjnej i zawodowej oraz zasad rekrutacji, itp.;
- b) prowadzenie laboratoriów, wykładów i warsztatów, rozwijających zainteresowania uczniów;
- c) organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym – szczególnie dla klas VII i VIII;
- d) organizowanie Dni Otwartych dla uczniów klas VII i VIII.

5) Centra kształcenia praktycznego (CKP):

- a) organizowanie dla uczniów lekcji zawodoznawczych;
- b) współorganizowanie konkursów zawodoznawczych;
- c) organizowanie dla uczniów zajęć rozwijających ich zainteresowania i pasje;

- d) współorganizowanie przedsięwzięć o charakterze zawodoznawczym;
- e) informowanie uczniów ostatnich klas o możliwości odbywania zajęć praktycznych lub praktyk zawodowych.

6) Ochotnicze hufce pracy (OHP):

- a) prowadzenie zajęć przygotowujących do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej oraz dalszego planowania kariery;
- b) prowadzenie seminariów, konferencji, warsztatów;
- c) wspieranie nauczycieli i rodziców w działaniach doradczych;
- d) umożliwianie udziału w różnych szkoleniach uczniom, którzy z rozmaitych powodów nie ukończyli szkoły podstawowej w przewidzianym terminie;
- e) diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych;

13. Plan realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym w danym roku szkolnym.

- 1) Szkoła opracowuje WSDZ na cały cykl kształcenia w szkole podstawowej. Dla usprawnienia realizacji zapisów WSDZ proponuje się przygotowanie rocznego planu realizacji działań doradczych.
- 2) Roczny plan może zostać opracowany przez:
 - a) zespół ds. doradztwa zawodowego;
 - b) doradcę zawodowego we współpracy z przedstawicielami komisji przedmiotowych;
 - c) radę pedagogiczną.

14. Słownik pojęć

- 1) **Działania związane z doradztwem zawodowym** – ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in. zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.
- 2) **Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego** – zajęcia grupowe organizowane dla uczniów klasy VII i VIII szkoły podstawowej, branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego i technikum (Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, art. 109.1. pkt 7), których wymiar określa Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r., poz. 703).
- 3) **Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu** – zajęcia indywidualne i grupowe prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej (Ustawa Prawo oświatowe art. 109.1. pkt 5 oraz Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach – Dz.U. z 2017 r., poz. 1591).
- 4) **Preorientacja zawodowa** – ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.
- 5) **Orientacja zawodowa** – ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I–IV szkoły podstawowej pozytywnych i proaktywnych po-

staw wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.

- 6) **Doradztwo zawodowe** – uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII–VIII szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych, a także zawodowych.
- 7) **Uczeń** – dziecko (na etapie wychowania przedszkolnego), uczeń (na etapie szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej z wyłączeniem szkoły policealnej).
- 8) **Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego (WSDZ)** – celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę.